

עין משפט
נר מצוה

יח:

הדר ביה רבא **מהדיא**. פ' מההיא שניא דקא משני כאן קודם כו' לא ס"ד דלמר כל חייבי טבילות כו' ומימה מנא ליה דרצא דהר ציה מההיא שניא לעולם אימא לך דהדר משניא דהואיל דמאי מוזקין לההוא טעמא דהואיל דקמשני מתני' משום דנראה כמתקן ואימא דהדר ציה מההיא שניא דהואיל והדר ציה נמי מההיא שניא דהואיל דכלים אסורים מההיא טעמא דשניי אמוראי דלעיל משום שמא יעצירו או ישהא או יסחוט וי"ל דסמי חדא מקמי תרתי הניא שניא דהכא כאן קודם טבילה מקמי תרתי שנוי דמשני משום מתקן כלי והואיל ולא נהירא חדא דהא דהא צהא תליא דהא מה דמשני צהא הואיל וצגנת כו' הני כולו להעמיד שניא משום דנראה כמתקן ועוד דהני לו לפרש האי מקמי תרתי לך נראה לי דקיס ליה לגמרא דלא הני יכול לעקור מפני שגראה כמתקן כיון דמתרן ליה עלה דמתני' אזל היה סבור לעקור שניא דהואיל ומהא נמי מייתי ראיא דאין יכול לעקור ןוע"ע מוס' שבת קיא. ד"ה לאן:

ב"ח חייבי טבילות טובלין בדרבנן בין בתשעה באב בין ביום הכפורים. היינו דוקא להני שטובלין טבילות מזהו צומנה אזל השתא שכל טבילות שנשתינו טובלות היינו טבילה שלא צומנה דהן סופרות ו' נקיים מספק שהן זנות אינן טובלות בט' צאב וציוה"כ ומייהו יש לחלק כדלמחר ציומא (דף פח.) נדות ויולדות טבילתן צלילה וצין וצות טבילתן ציום צגל קרי טובל והולך עד המנחה כדי שיתפלל תפלת המנחה צטהרה אזל לאחר המנחה לא יטבול ומפרש התם טעמא דאי משום תפלת נעילה היה יכול להמתין עד הלילה ויטבול ויתפלל תפלת נעילה צלילה ואמאי אינו טובל ציום כדי שתהא הטבילה צומנה אלמא ש"מ דקסבר ההוא מנא דטבילה צומנה לאו מזהו היא ואפילו הכי שריא ציוה"כ ו' ומייהו בתשעה צאב אין טובלין כר' חנינא צן אנטיגנוס דלמר ' כדאי בית אלהינו לאצב טבילה אחת צגנה וקאמר עלה צירושלמי הוניה ר' לוי כר' חנינא צן אנטיגנוס ולית הלכתא כהך משנה דקאמר כל חייבי טבילות וכו' ועוד אומר ר"י דצומן הזה אין טובלין לא ציוה"כ ולא בט' צאב דדוקא הס שהיו עוסקין צטהרות היה לריך לטבול מיד כדי שלא יטמאו ומהרות אזל השתא דהטבילה אינה צהא אלא לטהרה לצעלה. יכולה היא לרחוק ולחוף ערב יוה"כ כדי שתסרוק שערה וחופפת מעט למוצאי יום הכפורים משום דלריך חפיפה סמוך לטבילה וכן בט' צאב דהא אפי' תצבול ציום הכפורים וצט' צאב אסורה ' לצעלה:

ט' וישורין שמשיקין המים בב"י אבן לטהרן. אזל לא צכלי עץ לפי שהוא מקבל טומאה מן המשקין וגמלא שהוא מטביל כלי וא"ת אמאי אין מטבילין אותו הא איכא תרתי לטיוצות חדא דנטמא צי"ט ועוד דלא נטמא כי אס צולד הטומאה וכלי עלמא מודים דמטבילין לכל הפירושים דלעיל ולמאן דמוקי מתניתין צצנת וכרצנן ניחא אזל למאן דמוקי לה צי"ט וכו' קשיא וי"ל דמ"מ אין לגרום הטומאה לכלי צידים כדי שיטבילנו דדוקא כשנטמא כצר צולד הטומאה הוא דמטבילין אותו אזל אסור לטמאותו על מנת להטבילו צי"ט: **א"ן מטבילין** את הב"י ע"י גבי מימיו לטהרו ואין משיקין וכו'. הכי גריס רש"י הטבילה קודם השקה צין צצברי רצי צין צצברי חכמים וצספרים היה כמוצ אפכה השקה קודם הטבילה והכל אחד אלא שגרסת הספרים גרס רישא צצצנת וסיפא צי"ט ולגירסת רש"י רישא צי"ט וסיפא צצצנת ועל פי התוספתא הגיה רש"י הגירסא ולפי מה שכתוב צספרים השקה קודם הטבילה לא תוכל לפרש רישא צי"ט וסיפא צצצנת אלא אס כן תפרש שאמתניתין קאי דקמני משקין אזל לא מטבילין ושצוש הוא כדפירש רש"י:

פירוש ומשיקין, מלשון ותשק ידי לפי, וכן והשיקו היקבים.

יום טוב פרק שני ביצה

נשרב חוס: מי המשרה. ששורין הפשתן צהן: **ציום הכפורים**. שאסור צרחילה משום עניו ומותר צטבילת מזהו כדלקמן: **מאי איכא למימר**. הא דואי מוכחא מלמא דלטבילה מתכוין ולא כמיקר: **מי איכא מיד**. דמלאכה דצצצנת שרי וליכא איסור דרצנן משום דדמניא

בשרב ורוחץ אפילו במי משרה תינה בימות החמה בימות הגשמים מאי איכא למימר אמר רב נחמן בר יצחק פעמים שאדם בא מן השדה מלוכלך בטיט ובצוואה ורוחץ אפילו בימות הגשמים תינה בשבת ביוה"כ מאי איכא למימר אמר רבא מי איכא מירי דבשבת שרי וביוה"כ אסור אלא הואיל ובשבת שרי ביוה"כ נמי שרי ומי אית ליה לרבא הואיל ^אוהתנן החושש בשנינו ^אלא יגמע בהן את החומץ אבל מטביל הוא כדרכו ואם נתרפא נתרפא ורמינן עלה ^אלא יגמע ופולט אבל מגמע ובוולע ואמר אב"י יכי תנן נמי מתני' מגמע ופולט תנן ורבא אמר אפי' תימא מגמע ובוולע ולא קשיא כאן קודם טבול כאן לאחר טבול ואם איתא נימא הואיל וקודם טבול שרי לאחר טבול נמי שרי הדר ביה רבא מההיא וממאי דמההיא הדר ביה דלמא מהא הדר ביה לא סלקא דעתך ^אדתניא ^גכל חייבי טבילות טובלין בדרבנן בין בתשעה באב בין ביוה"כ: וישוין שמשיקין את המים בכלי אבן וכו': מאי אבל לא מטבילין אמר שמואל אין מטבילין את הכלי על גב מימיו לטהרו ביום טוב מני מתניתין לא רבי ולא רבנן דתניא ^דאין מטבילין את הכלי על גב מימיו לטהרו ואין משיקין את המים בכלי אבן לטהרן דברי רבי וחכמים אומרים י מטבילין כלי על גב מימיו לטהרו ומשיקין את המים בכלי אבן לטהרן מני אי רבי קשיא השקה אי רבנן קשיא הטבילה ^האיבעית אימא רבי איבעית אימא רבנן אי בעית אימא רבי רישא דברייתא ביום טוב וסיפא בשבת וכולה מתניתין ביו"ט ואיבעית

נשרב חוס: מי המשרה. ששורין הפשתן צהן: **ציום הכפורים**. שאסור צרחילה משום עניו ומותר צטבילת מזהו כדלקמן: **מאי איכא למימר**. הא דואי מוכחא מלמא דלטבילה מתכוין ולא כמיקר: **מי איכא מיד**. דמלאכה דצצצנת שרי וליכא איסור דרצנן משום דדמניא למלאכה: **וציום הכפורים אסור**. משום מלאכה כי הא דבעית למסרי עליה משום דנראה כמתקן: **כיון דצצצנת**. דחמירא צמלאכה שרי משום טעמא דמיקר: **ציום הכפורים נמי שרי**. ואע"ג דלא נראה כמיקר שלא תחמיר לענין מלאכה ציום הכפורים משצנת: **ומי איס ליה הואיל**. צאיסורי שבת כה"ג משום דשרי צהא לא תשריו צהא: **לא יגמע צהן אס החומץ**. לרפואה דכל רפואה צצצנת גזור צה רצנן משום שחיקת סממנין שהיא אצ מלאכה טוחן: **אזל מטעל הוא**. צו מאלכו דכרכו: **לא יגמע ופולט**. דמוכחא מלמא דלרפואה עביד: **ואמר אצי גרסינן: ורצא אחר גרסינן: קודם טבול** קודם אזילה מגמע וצולע דלא מוכחא מלמא דלרפואה דסצרי חומץ אהני ליה למילכ: **לאחר טבול** לאחר אזילה וטצל מאלכו צחומץ דמוכחא מלמא דלאו חומץ צעי למטעס אלא משום רפואה ואמאי הרי קודם אזילת שצנת היה מותר וצחאי שצנת אחא אסורו וצחאי שצנת אחא ממירו: **נימא הואיל** וקודם אזילה שרי דנראה כחפץ צצליעת חומץ לאחר אזילה נמי שרי שאין חלוק צשיעור' של שצנת: **הדר ציה רצא מהסיא**. דחומץ וסציה כאצי ואת זו דטבילה דאית ליה הואיל אחר לאחר חזרה: **דלמא מהא**. דטבילה דיוה"כ הדר ציה ושל חומץ אחר צאחרונה: **לא ס"ד**. למיסר טבילה ציוה"כ: **צין צצצצנת צאב צין ציום הכפורים**. ואע"פ שאסורין צרחילה: **אין מטבילין כלי**. הריך טבילה על גצ השקת מימיו לטהרו: **הכי גרסינן דסניא אין מטבילין אס הכלי על גצי מימיו לטהרו ואין**

משקין את המים צכלי אצן לטהרן דברי רבי וחכמים אומרים **מטבילין כלי על גצ מימיו לטהרו ומשיקין את המים צכלי אצן לטהרן מני אי רבי קשיא השקה אי רצנן קשיא הטבנה אי צעית אימא רבי אי צעית אימא רצנן אי צעית אימא רבי וכולה מסני' צי"ט וסיפא צצצנת וכולה מסני' צי"ט ואי צעית אימא רצנן וכולה מסני' צצצנת**. וה"פ אי רבי קשיא השקה דרצי אסר ומתני' מנן משיקין אי רצנן קשיא הטבנה דאינה שרו להטביל ומתני' קמני אין מטבילין ומשני רישא דמתניתא רישא דמלמא דרצי דאיירי צהטבנה לאוסרה הא השקה שריא איירי צי"ט וסיפא דמלמיה דאסר אף השקה איירי צצצנת וכן רצנן נמי רישא איירי צי"ט וסיפא איירי צצצנת והכי קאמר מטבילין כלי על גצ מימיו לטהרו צי"ט וכל שכן דמשקין ומשיקין את המים צכלי אצן צצצנת השקה אין הטבנה לא וצתוספתא דצי"ה ^אושצצנת ^בצהדיא תני צה הכי אין מטבילין את הכלי על גצי מימיו לטהרו צי"ט ואין משיקין את המים צכלי אצן לטהרן צצצנת דברי רבי וחכמים אומרי' כו' והשתא דברייתא הלכך הטבנה אסירא והשקה שריא כרצנן דלמרי משיקין את המים צכלי אצן לטהרן צצצנת השקה היא דשריא הא הטבנת כלים אסירא ואי

הכי גריס רש"י הטבנה קודם השקה צין קודם הטבנה והכל אחד אלא שגרסת הספרים גרס רישא צצצנת וסיפא צי"ט ולגירסת רש"י רישא צי"ט וסיפא צצצנת ועל פי התוספתא הגיה רש"י הגירסא ולפי מה שכתוב צספרים השקה קודם הטבילה לא תוכל לפרש רישא צי"ט וסיפא צצצנת אלא אס כן תפרש שאמתניתין קאי דקמני משקין אזל לא מטבילין ושצוש הוא כדפירש רש"י:

אחר

יום טוב פרק שני ביצה

מסורת הש"ם

(א) שבת דף קיא. ע"ז דף כח, (ב) שבת שטז, א שבת דף קיא. תענית דף יג. [נימא פתא, ד] [תוספתא פ"צ ותוספתא שבת פ"ו], (ג) אכע"א רבי אכע"א רבנן מתניתא רישא ציו"ט וסיפא צצנת אצ"א רבנן וכולה מתניתין צי"ט פ"ר וכו', כ"ל וכן צצציי. מהרש"ל, א) צס"א: תוספה, א) צס"א: צצצנת, א) [פ"צ], א) [פ"ו], א) [תענית יג, ושס אחר ר"ח סגן הכהנים, א) [וע"ע מוס' מזה סת. ד"ה הא דלפשרן, א] [דיתור זה שיך אלמנה דלעיל א: וע"ק],

מוסף רש"י
לא יגמע בהן את החומץ. צצצנת, דכל רפואה אסור חכמים לעשות צצצנת היכא דליכא סכנה משום שחיקת סממנין צצצצנת שצת (ע"ז כח.). אבל מטביל הוא כדרכו. מאלכו ופמו צחומץ (שבת קיא.). לא יגמע ופולט. דמוסת דלרפואה היא (שס.). כאן קודם טבול. למי אזילה מותר, שדרכן היה לטבול צחומץ ככל יום והואה אומר זהו טיבול, ולאחר טיבול אסור, הכל יודעין שכבר סעד וטבל כל צרכו (שס.). נימא דהואיל וקודם טבול שרי כו'. דאין לך שאסור למקתא שצנת ומותר למקטאו (שס.) הדר ביה רבא מהדיא. דקודם טיבול ומוקן מתניתין צמגמנע ופולט כאצי, חו נאמרה מחילה והדר ציה (שס.) דלמא מהא הדר ביה. וסגר דכוס הכפורים אסור לטבול ולא אמרינן הואיל וההיא איתמר צישא (שס.) כל חייבי טבילות, מה יולדת (תענית יג).

מוסף תוספות
א. דאע"ג דאסור ברחיצה ואפילו להרשיט אצבעו במים ה"מ שלא לצורך אלא לתענוג אבל לצורך מותר. רשאי' שצנת קיא. ד"ה כל חייבי. ג. [נשהיו צצריכם ביום תשעה באב להתעסק בטהורות, מוס' מזה סת. ד"ה הא דלפשר. ג. אפשר לה לחוף ולטבול במוצאי תשעה באב ואם אין לה פנאי לרחוץ ולחוף בלילה. שס. T. ואם כשנטמא כצר שלא במתכוין ונטמא בולד הטומאה בזה אף בפ"ע מטבילין אותו. הלא"ה.

מ א ב מ"י פכ"ה מה' שצנת ה' כד סמג לאון סה טור ש"ע א"ח סי' שצח סעיף ג':

מא ג מ"י פ"ג מה' ציבנת עשור הלכה צ טוש"ע א"ח סי' תקנך סקיף ח:
מב ד מ"י פ"ד מהלכות י"ט ה' ח:

רבינו חננאל

ואקשינן התינה שבת, דאיכא למימר מצטנן הוא, דרחיצה בשבת שריא, אלא יוה"כ שאסור ברחיצה מאי איכא למימר, דליכא למימר נראה כמיקר, למה טובל, והא נראה כמתקן עצמו. ומכני רבא הואיל ובשבת שרי ביוה"כ נמי שרי, דליכא מירי דבשבת שרי וביוה"כ אסור. ומקשינן ומי אית ליה (לרבה) [לרבאן] הואיל, והתנן החושש בשניו לא יגמע בהן חומץ, אבל מטביל כדרכו ואם נתרפא נתרפא.

ורמינן עליה והתניא אנוי מגמע ופולט אבל מגמע ובוולע. ואמר רבא לא קשיא, ואוקמה למתניתין לא יגמע ויבלע לאחר טיבול, ומתניתא דקתני מגמע ובוולע (לאחר) [קודם] טיבול, ואם איתא דאית ליה (לרבה) [לרבאן] הואיל לימא הוואיל קאקדם טבילה שרי, לאחר צבילה נמי שרי, אלא ודאי היה לית הוואיל. ופרקינן הדר ביה רבא לגבי אב"י [מההיא] והדרה דמתני' לא יגמע ויפולט היא, מהא דתניא כל חייבי טבילות טובלין בדרבנן בין בתשעה באב בין ביוה"כ, ש"מ דטובלין ביוה"כ. ומפורש בפרק שמינה שרצים. ירושלמי תני כל חייבי טבילות טובלין בדרבנן בין בט' באב בין ביוה"כ. א"ר תינא סגן הכהנים כדיו הוא בית אלהינו לאבר עליו הכהנים צבילה אחת. דרש ר' לוי ברי' חנינא סגן הכהנים ואדם בשבת, שכן אדם טובל לקרייו בשבת. ושרין שמששיקין את המים בכלי אבן, דדוקא של אבן שאינו מקבל טומאה, אלא לטהר המים בלבד משיקין, אבל לא מטבילין את הכלים ע"ג מימיהן לטהרם. ואמרינן מתניתין לא ר' היא ולא רבנן. ופרקינן איבעית אימא ר' היא וכולה מתניתין ביו"ט היא שנוייה שמששיקין, אבל לא משיקין אותן בשבת, ואע"פ שמששיקין את המים ביו"ט לטהרן, אין מטבילין כלים ע"ג מימיהן לטהרן אפילו ביו"ט, וכן דברי ר' מפורשים בלשון הזה בבבוייתא. אבע"א רבנן היא וכולה מתניתין בשבת, והכי קתני ושון שמששיקין את המים בכלי לטהרן בשבת, אבל לא מטבילין כלי ע"ג מימיו לטהרן בשבת, אבל ביו"ט מטבילין אפילו כלי ע"ג מימיו לטהרן ביו"ט.